

УДК 658.511.01:005.21

Герасименко Тамара

к.е.н., доцент

Львівська комерційна академія

м. Львів

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ У КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

Анотація

У публікації висвітлена роль стратегічного аналізу у контексті еволюції системи внутрішньофірмового управління у цілому та суті стратегічного менеджменту, зокрема. Запропоноване власне визначення дефініції "стратегічний аналіз"; виявлені і систематизовані фактори, які перешкоджають впровадженню стратегічного аналізу у практику, та запропоновані напрями їх нейтралізації.

Ключові слова: стратегічний аналіз, стратегічний менеджмент, теорія, практика, фактор.

Глобалізаційні процеси у світовій економіці, які відбуваються у сучасних умовах нестабільності зовнішнього середовища, актуалізують необхідність широкого впровадження у практику вітчизняних підприємств стратегічного менеджменту. Загалом, класики менеджменту І. Ансофф [2, с. 34-42] та Д. Аакер [1, с. 27-32] в історичному контексті виокремлюють чотири етапи у розвитку системи внутрішньофірмового управління: бюджетування (80-і роки ХІХст. – 50-і роки ХХ ст.); довгострокове планування (50-і – 60-і роки ХХ ст.); стратегічне планування (70-і – 80-і роки ХХ ст.) та стратегічний менеджмент або ж управління на основі гнучких екстрених рішень (90-і роки ХХ ст. – по даний час). Необхідність переходу від одного етапу до іншого була викликана, насамперед, підвищенням рівня нестабільності зовнішнього середовища.

Суть стратегічного менеджменту, як зазначають А. Томпсон та А. Дж. Стрікланд, розкривають завдання, які він покликаний вирішити, а саме: визначення сфери діяльності і формулювання стратегічних установок; постановка стратегічних цілей і задач для їх досягнення; розробка стратегії для досягнення визначених цілей і результатів діяльності; реалізація стратегічного плану; оцінка результатів діяльності та зміна стратегічного плану та/або методів його реалізації [3, с. 37]. Очевидно, що вирішення зазначених завдань нерозривно пов'язане з використанням стратегічного аналізу і підпорядковано основній меті – розробці аргументованої стратегії, яка б дозволила підприємству нейтралізувати або мінімізувати ризики; знизити негативний ефект загроз і максимально використати можливості; трансформувати слабкі сторони в сильні задля забезпечення конкурентних переваг і підвищення ефективності бізнесу у довгостроковій перспективі.

Перші праці з стратегічного аналізу з'явилися в 60-их роках минулого століття, а на сьогодні загальнотеоретичні і методичні питання розвитку стратегічного аналізу висвітлені у роботах таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як : А. Ленглі, Г. Мюлер, К. Фляйшер, Р. Грант, К. Редченко та ін. Однак зміна філософії бізнесу вимагає нової концепції управління і, відповідно,

розвитку теорії і практики стратегічного аналізу.

Одним із самих неоднозначних і дискусійних теоретико-методологічних питань є трактування суті стратегічного аналізу. На наш погляд, стратегічний аналіз – це системне дослідження мінливого зовнішнього середовища, яке передбачає виявлення тенденцій його зміни та потенційних можливостей і загроз, та комплексна оцінка досягнутих результатів діяльності підприємства (дослідження внутрішнього середовища), результатом якої є визначення стратегічного потенціалу господарюючого суб'єкта, з метою забезпечення системи менеджменту необхідною інформацією для розробки, коригування і реалізації стратегії розвитку бізнесу в умовах нестабільності та конкуренції.

Інші, проблемні аспекти теорії розвитку та практики впровадження стратегічного аналізу, на наш погляд, знаходяться в інформаційній, методичній, фінансовій та кадровій площинах.

Так, зокрема, труднощі з широким впровадженням у практику господарюючих суб'єктів стратегічного аналізу, пов'язані з недостатнім розвитком ринкових інститутів інформаційно-аналітичного профілю, які обмежують можливості підприємств використовувати необхідну та об'єктивну інформацію про зовнішнє середовище, насамперед, про конкурентів.

Перешкоджають впровадженню стратегічного аналізу у практику вітчизняних підприємств і фактори методичного характеру. Незважаючи на те, що методичний інструментарій стратегічного аналізу є достатньо різноманітним – STEP/PEST- аналіз; SWOT- аналіз; SPACE - аналіз; модель п'яти сил М. Портера; матриці BCG, McKinsey/GE, Shell/DPM; матриця можливостей і загроз та ін., водночас, чинні методики стратегічного аналізу не є досконалыми. Зокрема, більшість методик нездатна задовольнити інформаційні потреби для розробки, обґрунтування та оцінки стратегічних управлінських рішень, оскільки в них недостатньо розкриті параметри і критерії оцінки досліджуваних явищ та процесів.

Не менш значущим фактором є відсутність у господарюючих суб'єктів фінансових ресурсів для створення власного структурного підрозділу, який би виконував функції безперервного інформаційно-аналітичного забезпечення процесу стратегічного управління підприємством.

Перешкоджає розвитку практики стратегічного аналізу і консервативне мислення керівників більшості вітчизняних підприємств, а також недостатність кваліфікованих спеціалістів у галузі стратегічного аналізу.

Таким чином, методичну, кадрову та фінансову проблеми розвитку стратегічного аналізу та впровадження його у практику, у переважній їх більшості, дозволить зняти, на наш погляд, розробка комплексної методики стратегічного аналізу, адаптованої до реалій національної економіки, та доступного в ціновій категорії програмного забезпечення, насамперед, для підприємств середнього і малого бізнесу.

Список використаних джерел

1. Аакер, Д. Стратегическое рыночное управление [Текст] : учебник / Д. Аакер ; под ред. С. Г. Божук ; перевод с англ. – [7-е изд.]. – СПб. : Питер, 2007. – 496

с.

2. Ансофф, И. Стратегическое управление [Текст] : учебник / И. Ансофф ; под ред. Е. И. Евенко ; перевод с англ. – М. : Экономика, 1989. – 415 с.

3. Томпсон, А. Стратегический менеджмент : концепции и ситуации для анализа [Текст] : учебник / А. Томпсон, Дж. Стрикленд ; пер. с англ. Л. Г. Зайцева, М. И. Соколова. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 2012. – 576 с.

УДК 351.8

Далевська Тетяна

аспірант

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація

У статті розглянуто питання фінансування місцевого самоврядування та чинники, які впливають на процес поповнення місцевих бюджетів. Запропоновано пропозиції підвищення якості самоуправління на різних рівнях.

Ключові слова: *місьцеве самоврядування, механізм формування та використання місцевих бюджетів, місцевий бюджет.*

Важливо вивчати напрями розвитку системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування, оскільки місцеві фінанси є важливою складовою фінансової системи країни та беруть участь у розподілі та перерозподілі вартості валового внутрішнього продукту держави і забезпечують фінансування значної частини витрат, пов'язаних з функціонуванням виробничої і соціально-культурної сфери району.

В умовах соціально-економічних трансформацій важлива роль у задоволенні потреб територіальних громад у суспільних послугах належить органам місцевого самоврядування. Необхідною передумовою реалізації їх власних та делегованих повноважень є наявність адекватного потребам обсягу фінансових ресурсів. На сучасному етапі державотворення, проблемою функціонування місцевих фінансів є недостатній для виконання власних та делегованих державою повноважень обсяг ресурсів. Тому значимість формування і фінансування видатків бюджетів місцевого самоврядування стрімко зростає. З одного боку, вони є звичайним інструментом бюджетного регулювання, з іншої, саме вони впливають на процес перерозподілу державних доходів на місцях і повинні відповідати принципам соціальної рівності можливостей. Зважаючи на це, при розбудові бюджетної системи потрібно імплементувати ефективні світові здобутки, адаптовуючи їх до умов соціально-